

ข้อกำหนดคุณภาพหรือมาตรฐานสำหรับเชื้อจุลินทรีย์ที่ใช้ในการผลิตอาหาร

๑. เชื้อราที่ใช้ในกระบวนการหมัก (Starter Culture)

ชื่อจุลินทรีย์ : เชื้อราที่ใช้ในกระบวนการหมัก ได้แก่ จุลินทรีย์ดังต่อไปนี้

- เพนิซิลเลียม แคนดิดีม (*Penicillium candidum*)
- ไรโซปัส โอลิโกสปอรัส (*Rhizopus oligosporus*)
- ไรโซปัส ออไรซี (*Rhizopus oryzae*)
- ไรโซปัส สตอลนิเฟอร์ (*Rhizopus stolonifer*)

คุณลักษณะ : เป็นเชื้อราที่ไม่สร้างสารพิษที่เป็นอันตราย อาจอยู่ในรูปของเหลว หรือในรูปของกึ่งแข็งกึ่งเหลว หรือในรูปผง ซึ่งได้จากการผลิตภายใต้การควบคุมกระบวนการหมักที่ดี อาจมีการผสมกับวัตถุดิบที่ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพเพื่อช่วยในการกระจายตัว ป้องกันการจับตัวเป็นก้อน และช่วยในการผลิต

หน้าที่ (functional use) : เชื้อจุลินทรีย์ที่ใช้ในกระบวนการหมักอาหารตามชนิดอาหารที่ระบุไว้ในเอกสารแนบท้าย ๑

ข้อกำหนดเฉพาะ : ปริมาณไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘๕.๐ ของจำนวนหน่วยที่แจ้ง

ข้อจำกัดของสารแปลกปน

- ตะกั่ว (Lead) ไม่เกิน ๕ มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม
- โคลิฟอร์ม (Total coliforms) ไม่เกิน ๓๐ โคลิเน็ตต่อกรัม
- ซัลโมเนลลา (*Salmonella* spp.) ไม่พบใน ๒๕ กรัม
- เอสเชอริเชีย โคลิ (*Escherichia coli*) ไม่พบใน ๒๕ กรัม
- ไม่พบสารพิษจากเชื้อจุลินทรีย์ที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ ดังมีแนวทางการพิจารณาตามเอกสารแนบท้าย ๒

การพิจารณาตามเอกสารแนบท้าย ๒

การบรรจุและการเก็บรักษา : เก็บในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท

๒. เชื้อแบคทีเรียที่ใช้ในกระบวนการหมัก (Starter Culture)

๒.๑ แล็กโทบาซิลลัส (*Lactobacillus*)

ชื่อจุลินทรีย์ : แล็กโทบาซิลลัส ได้แก่ จุลินทรีย์ดังต่อไปนี้

- แล็กโทบาซิลลัส แอมิโลไลติกัส (*Lactobacillus amylolyticus*)
- แล็กโทบาซิลลัส แอมิโลลิวรัส (*Lactobacillus amylovorus*)
- แล็กโทบาซิลลัส แอลิเมนทาเรียส (*Lactobacillus alimentarius*)
- แล็กโทบาซิลลัส บุกเนอไร (*Lactobacillus buchneri*)
- แล็กโทบาซิลลัส คอร์นิฟอร์มมิส (*Lactobacillus coryniformis*)
- แล็กโทบาซิลลัส เคอร์เวตัส (*Lactobacillus curvatus*)
- แล็กโทบาซิลลัส ฟาร์ซิมินิส (*Lactobacillus farciminis*)
- แล็กโทบาซิลลัส เฟอร์เมนตัม (*Lactobacillus fermentum*)
- แล็กโทบาซิลลัส เฮลวีทีกัส (*Lactobacillus helveticus*)
- แล็กโทบาซิลลัส ฮิลการ์ดดิโอ (*Lactobacillus hilgardii*)
- แล็กโทบาซิลลัส เคเฟอราโนเฟเซียนส์ (*Lactobacillus kefirianofaciens*)
- แล็กโทบาซิลลัส มิวโคซี (*Lactobacillus mucosae*)

- แล็กโทบาซิลลัส แพนีส (*Lactobacillus panis*)
- แล็กโทบาซิลลัส คอลลินอยดีส (*Lactobacillus collinoides*)
- แล็กโทบาซิลลัส พาราแพลนทารัม (*Lactobacillus paraplantarum*)
- แล็กโทบาซิลลัส เพนโทซีส (*Lactobacillus pentosus*)
- แล็กโทบาซิลลัส แพลนทารัม (*Lactobacillus plantarum*)
- แล็กโทบาซิลลัส พอนติส (*Lactobacillus pontis*)
- แล็กโทบาซิลลัส ซาคีไอ (*Lactobacillus sakei*)
- แล็กโทบาซิลลัส แซนแฟรนซิสเซนซิส (*Lactobacillus sanfranciscensis*)
- แล็กโทบาซิลลัส เฮเทอโรฮิโอชี (*Lactobacillus heterohiochi*)
- แล็กโทบาซิลลัส เคเฟอร์กรานัม (*Lactobacillus kefirgranum*)
- แล็กโทบาซิลลัส แซนแฟรนซิสโก (*Lactobacillus sanfrancisco*)
- แล็กโทบาซิลลัส ไชลอสซิส (*Lactobacillus xylosus*)
- แล็กโทบาซิลลัส แอซีโทโทเลอแรนส์ (*Lactobacillus acetotolerans*)
- แล็กโทบาซิลลัส แอซิดิฟารินี (*Lactobacillus acidifarinae*)
- แล็กโทบาซิลลัส แอซิดิฟิสซิส (*Lactobacillus acidipiscis*)
- แล็กโทบาซิลลัส คาเคานัม (*Lactobacillus cacaonum*)
- แล็กโทบาซิลลัส เดกซ์ทรินิคัส (*Lactobacillus dextrinicus*)
- แล็กโทบาซิลลัส ดีโอลิวอแรนส์ (*Lactobacillus diolivorans*)
- แล็กโทบาซิลลัส เฟบิเฟอร์เมนแทนส์ (*Lactobacillus fabifermentans*)
- แล็กโทบาซิลลัส ฟรักทิวอแรนส์ (*Lactobacillus fructivorans*)
- แล็กโทบาซิลลัส กานเนซิส (*Lactobacillus ghanensis*)
- แล็กโทบาซิลลัส แฮมเมซีไอ (*Lactobacillus hammesii*)
- แล็กโทบาซิลลัส ฮาร์บิเนนซิส (*Lactobacillus harbinensis*)
- แล็กโทบาซิลลัส โฮโมฮิโอชีไอ (*Lactobacillus homohiochii*)
- แล็กโทบาซิลลัส คิมชีไอ (*Lactobacillus kimchii*)
- แล็กโทบาซิลลัส คิโซเนนซิส (*Lactobacillus kisonensis*)
- แล็กโทบาซิลลัส มาไล (*Lactobacillus mali*)
- แล็กโทบาซิลลัส แมนิโฮทิวอแรนส์ (*Lactobacillus manihotivorans*)
- แล็กโทบาซิลลัส มินเดนซิส (*Lactobacillus mindensis*)
- แล็กโทบาซิลลัส นาเจลีไอ (*Lactobacillus nagelii*)
- แล็กโทบาซิลลัส นามูเรนซิส (*Lactobacillus namurensis*)
- แล็กโทบาซิลลัส นานเทนซิส (*Lactobacillus nantensis*)
- แล็กโทบาซิลลัส โนเดนซิส (*Lactobacillus nodensis*)
- แล็กโทบาซิลลัส อีไน (*Lactobacillus oeni*)
- แล็กโทบาซิลลัส โอทาคิเอนซิส (*Lactobacillus otakiensis*)
- แล็กโทบาซิลลัส พาราเบรวิส (*Lactobacillus parabrevis*)
- แล็กโทบาซิลลัส พาราบูชเนอร์ไอ (*Lactobacillus parabuchneri*)
- แล็กโทบาซิลลัส พาราเคเฟอไร (*Lactobacillus parakefiri*)
- แล็กโทบาซิลลัส เพอโรเลนส์ (*Lactobacillus perolens*)

- แล็กโทบาซิลลัส โปบูซิฮิไอ (*Lactobacillus pobuzihii*)
- แล็กโทบาซิลลัส ราไพ (*Lactobacillus rapi*)
- แล็กโทบาซิลลัส ซะสึเมนิซิส (*Lactobacillus satsumensis*)
- แล็กโทบาซิลลัส ซีคาลิฟิลัส (*Lactobacillus secaliphilus*)
- แล็กโทบาซิลลัส เซ็นมะอะชิซุเคิไอ (*Lactobacillus senmaizukei*)
- แล็กโทบาซิลลัส ซิลิจินิส (*Lactobacillus siliginis*)
- แล็กโทบาซิลลัส ซิมิลิส (*Lactobacillus similis*)
- แล็กโทบาซิลลัส สปีเชอไร (*Lactobacillus spicheri*)
- แล็กโทบาซิลลัส ซังคิไอ (*Lactobacillus sunkii*)
- แล็กโทบาซิลลัส ทักเซไท (*Lactobacillus tuceti*)
- แล็กโทบาซิลลัส แวกซิโนสเตอร์คัส (*Lactobacillus vaccinostercus*)
- แล็กโทบาซิลลัส เวอร์สมอลเดนซิส (*Lactobacillus versmoldensis*)
- แล็กโทบาซิลลัส ยะมะนะชิเอนซิส (*Lactobacillus yamanashiensis*)

คุณลักษณะ : เป็นแบคทีเรียรูปร่างท่อน ย้อมติดสีแกรมบวก ไม่สร้างสปอร์ ไม่สร้างเอนไซม์คาตาเลส สามารถย่อยน้ำตาลให้เป็นกรดแล็กติก อาจอยู่ในรูปของเหลว หรือในรูปของกึ่งแข็งกึ่งเหลว หรือในรูปผง ซึ่งได้จากการผลิตภายใต้การควบคุมกระบวนการหมักที่ดี อาจมีการผสมกับวัตถุดิบที่ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพเพื่อช่วยในการกระจายตัว ป้องกันการจับตัวเป็นก้อน และช่วยในการผลิต

หน้าที่ (functional use) : เชื้อจุลินทรีย์ที่ใช้ในกระบวนการหมักเพื่อให้เกิดกรดแล็กติกในชนิดอาหารที่ระบุไว้ในเอกสารแนบท้าย ๑

ข้อกำหนดเฉพาะ : ปริมาณไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๕.๐ ของจำนวนหน่วยที่แจ้ง
ข้อจำกัดของสารแปลกปน

- ตะกั่ว (Lead) ไม่เกิน ๕ มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม
- โคลิฟอร์ม (Total coliforms) ไม่เกิน ๓๐ โคโลนีต่อกรัม
- ซัลโมเนลลา (*Salmonella* spp.) ไม่พบใน ๒๕ กรัม
- เอสเชอริเชีย โคลิ (*Escherichia coli*) ไม่พบใน ๒๕ กรัม
- ไม่พบสารพิษจากเชื้อจุลินทรีย์ที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ ดังมีแนว

ทางการพิจารณาตามเอกสารแนบท้าย ๒

การบรรจุและการเก็บรักษา : เก็บในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท

๒.๒ ไบฟิโดแบคทีเรียม (*Bifidobacterium*)

ชื่อจุลินทรีย์ : ไบฟิโดแบคทีเรียมได้แก่ จุลินทรีย์ดังต่อไปนี้

- ไบฟิโดแบคทีเรียม เทอร์โมฟิลัม (*Bifidobacterium thermophilum*)

คุณลักษณะ : เป็นแบคทีเรียที่มีรูปร่างเป็นท่อนได้หลายแบบ ย้อมติดสีแกรมบวก ไม่สร้างสปอร์ ไม่สร้างเอนไซม์คาตาเลส สามารถย่อยน้ำตาลให้เป็นกรดซิติกและกรดแล็กติก อาจอยู่ในรูปของเหลว หรือในรูปของกึ่งแข็งกึ่งเหลว หรือในรูปผง ซึ่งได้จากการผลิตภายใต้การควบคุมกระบวนการหมักที่ดี อาจมีการผสมกับวัตถุดิบที่ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพเพื่อช่วยในการกระจายตัว ป้องกันการจับตัวเป็นก้อน และช่วยในการผลิต

หน้าที่ (functional use) : เชื้อจุลินทรีย์ที่ใช้ในกระบวนการหมักเพื่อให้เกิดกรดซิดิกหรือกรดแล็กติก
ในชนิดอาหารที่ระบุไว้ในเอกสารแนบท้าย ๑

ข้อกำหนดเฉพาะ : ปริมาณไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๕.๐ ของจำนวนหน่วยที่แจ้ง
ข้อจำกัดของสารแปลกปน

- ตะกั่ว (Lead) ไม่เกิน ๕ มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม
- โคลิฟอร์ม (Total coliforms) ไม่เกิน ๓๐ โคโลนีต่อกรัม
- ซัลโมเนลลา (*Salmonella* spp.) ไม่พบใน ๒๕ กรัม
- เอสเชอริเชีย โคลิ (*Escherichia coli*) ไม่พบใน ๒๕ กรัม
- ไม่พบสารพิษจากเชื้อจุลินทรีย์ที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ ดังมีแนว

ทางการพิจารณาตามเอกสารแนบท้าย ๒

การบรรจุและการเก็บรักษา : เก็บในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท

๒.๓ โพรพิโอไนแบคทีเรียม (Propionibacterium)

ชื่อจุลินทรีย์ : โพรพิโอไนแบคทีเรียม ได้แก่ จุลินทรีย์ดังต่อไปนี้

- โพรพิโอไนแบคทีเรียม ฟรอยเดนไรชีไอ (*Propionibacterium freudenreichii*)
- โพรพิโอไนแบคทีเรียม แอซิโดโพรพินิไซ (*Propionibacterium acidopropinici*)
- โพรพิโอไนแบคทีเรียม ทีนีไอ (*Propionibacterium thoenii*)
- โพรพิโอไนแบคทีเรียม เจนเซนไอ (*Propionibacterium jensenii*)

คุณลักษณะ: เป็นแบคทีเรียรูปร่างท่อน ย้อมติดสีแกรมบวก ไม่สร้างสปอร์ สามารถผลิตกรดโพรพิโอไนค อาจอยู่ในรูปของเหลว หรือในรูปของกึ่งแข็งกึ่งเหลว หรือในรูปผง ซึ่งได้จากการผลิตภายใต้การควบคุมกระบวนการหมักที่ดี อาจมีการผสมกับวัตถุดิบที่ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เพื่อช่วยในการกระจายตัว ป้องกันการจับตัวเป็นก้อน และช่วยในการผลิต

หน้าที่ (functional use) : เชื้อจุลินทรีย์ที่ใช้ในกระบวนการหมักเพื่อให้เกิดกรดโพรพิโอไนคใน
ชนิดอาหารที่ระบุไว้ในเอกสารแนบท้าย ๑

ข้อกำหนดเฉพาะ : ปริมาณไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๕.๐ ของจำนวนหน่วยที่แจ้ง
ข้อจำกัดของสารแปลกปน

- ตะกั่ว (Lead) ไม่เกิน ๕ มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม
- โคลิฟอร์ม (Total coliforms) ไม่เกิน ๓๐ โคโลนีต่อกรัม
- ซัลโมเนลลา (*Salmonella* spp.) ไม่พบใน ๒๕ กรัม
- เอสเชอริเชีย โคลิ (*Escherichia coli*) ไม่พบใน ๒๕ กรัม
- ไม่พบสารพิษจากเชื้อจุลินทรีย์ที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ ดังมีแนว

ทางการพิจารณาตามเอกสารแนบท้าย ๒

การบรรจุและการเก็บรักษา : เก็บในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท

๒.๔ ลิวโคโนสต็อก (Leuconostoc)

ชื่อจุลินทรีย์ : ลิวโคโนสต็อก ได้แก่ จุลินทรีย์ดังต่อไปนี้

- ลิวโคโนสต็อก ซิเทรียม (*Leuconostoc citreum*)
- ลิวโคโนสต็อก แล็กติส (*Leuconostoc lactis*)
- ลิวโคโนสต็อก มีเซนเทอรอยดีส (*Leuconostoc mesenteroides*)

- ลิวโคนอสต็อก ซูโดมีเซนเทอร์อยดีส (*Leuconostoc pseudomesenteroides*)
- ลิวโคนอสต็อก คาร์โนซัม (*Leuconostoc carnosum*)
- ลิวโคนอสต็อก ฟอลแลกซ์ (*Leuconostoc fallax*)
- ลิวโคนอสต็อก ฮอลแซปเฟลิโอ (*Leuconostoc holzapfelii*)
- ลิวโคนอสต็อก อินฮี (*Leuconostoc inhae*)
- ลิวโคนอสต็อก คิมชีโอ (*Leuconostoc kimchii*)

คุณลักษณะ: เป็นแบคทีเรียรูปร่างกลม หรือ รูปไข่ ย้อมติดสีแกรมบวก ไม่สร้างสปอร์ สามารถย่อยน้ำตาลให้เป็นกรดแล็กติก อาจอยู่ในรูปของเหลว หรือในรูปของกึ่งแข็งกึ่งเหลว หรือในรูปผง ซึ่งได้จากการผลิตภายใต้การควบคุมกระบวนการหมักที่ดี อาจมีการผสมกับวัตถุดิบที่ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพเพื่อช่วยในการกระจายตัว ป้องกันการจับตัวเป็นก้อน และช่วยในการผลิต

หน้าที่ (functional use) : เชื้อจุลินทรีย์ที่ใช้ในกระบวนการหมักเพื่อให้เกิดกรดแล็กติกในชนิดอาหารที่ระบุไว้ในเอกสารแนบท้าย ๑

ข้อกำหนดเฉพาะ : ปริมาณไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๕.๐ ของจำนวนหน่วยที่แจ้ง

ข้อจำกัดของสารแปลกปน

- ตะกั่ว (Lead) ไม่เกิน ๕ มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม
- โคลิฟอร์ม (Total coliforms) ไม่เกิน ๓๐ โคโลนีต่อกรัม
- ซัลโมเนลลา (*Salmonella* spp.) ไม่พบใน ๒๕ กรัม
- เอสเชอริเชีย โคลิ (*Escherichia coli*) ไม่พบใน ๒๕ กรัม
- ไม่พบสารพิษจากเชื้อจุลินทรีย์ที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ ดังมีแนว

ทางการพิจารณาตามเอกสารแนบท้าย ๒

การบรรจุและการเก็บรักษา : เก็บในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท

๒.๕ เพดิโอค็อกคัส (Pediococcus)

เชื้อจุลินทรีย์ : เพดิโอค็อกคัส ได้แก่ จุลินทรีย์ดังต่อไปนี้

- เพดิโอค็อกคัส แอซิดิแล็กทีไซ (*Pediococcus acidilactici*)
- เพดิโอค็อกคัส เดกซ์ทรินิคัส (*Pediococcus dextrinicus*)
- เพดิโอค็อกคัส เพนโทซาเซียส (*Pediococcus pentosaceus*)

คุณลักษณะ: เป็นแบคทีเรียรูปร่างกลม ย้อมติดสีแกรมบวก ไม่สร้างสปอร์ สามารถย่อยน้ำตาลให้เป็นกรดแล็กติก อาจอยู่ในรูปของเหลว หรือในรูปของกึ่งแข็งกึ่งเหลว หรือในรูปผง ซึ่งได้จากการผลิตภายใต้การควบคุมกระบวนการหมักที่ดี อาจมีการผสมกับวัตถุดิบที่ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพเพื่อช่วยในการกระจายตัว ป้องกันการจับตัวเป็นก้อน และช่วยในการผลิต

หน้าที่ (functional use) : เชื้อจุลินทรีย์ที่ใช้ในกระบวนการหมักเพื่อให้เกิดกรดแล็กติกในชนิดอาหารที่ระบุไว้ในเอกสารแนบท้าย ๑

ข้อกำหนดเฉพาะ : ปริมาณไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๕.๐ ของจำนวนหน่วยที่แจ้ง

ข้อจำกัดของสารแปลกปน

- ตะกั่ว (Lead) ไม่เกิน ๕ มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม
- โคลิฟอร์ม (Total coliforms) ไม่เกิน ๓๐ โคโลนีต่อกรัม

- ซัลโมเนลลา (*Salmonella* spp.) ไม่พบใน ๒๕ กรัม
- เอสเชอริเชีย โคลิ (*Escherichia coli*) ไม่พบใน ๒๕ กรัม
- ไม่พบสารพิษจากเชื้อจุลินทรีย์ที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ ดังมีแนว

ทางการพิจารณาตามเอกสารแนบท้าย ๒

การบรรจุและการเก็บรักษา : เก็บในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท

๒.๖ แอซีโทแบคเตอร์ (*Acetobacter*)

ชื่อจุลินทรีย์ : แอซีโทแบคเตอร์ ได้แก่ จุลินทรีย์ดังต่อไปนี้

- แอซีโทแบคเตอร์ ซิลินัม (*Acetobacter xylinum*)

คุณลักษณะ: เป็นแบคทีเรียรูปไข่ หรือ ท่อนตรงหรือโค้งงอเล็กน้อย ย้อมติดสีแกรมลบ ไม่สร้างสปอร์ อาจอยู่ในรูปของเหลว หรือในรูปของกึ่งแข็งกึ่งเหลว หรือในรูปผง ซึ่งได้จากการผลิตภายใต้การควบคุมกระบวนการหมักที่ดี อาจมีการผสมกับวัตถุดิบที่ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เพื่อช่วยในการกระจายตัว ป้องกันการจับตัวเป็นก้อน และช่วยในการผลิต

หน้าที่ (functional use) : เชื้อจุลินทรีย์ที่ใช้ในกระบวนการหมักอาหารตามชนิดอาหารที่ระบุไว้ในเอกสารแนบท้าย ๑

ข้อกำหนดเฉพาะ : ปริมาณไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๕.๐ ของจำนวนหน่วยที่แจ้ง

ข้อจำกัดของสารแปลกปน

- ตะกั่ว (Lead) ไม่เกิน ๕ มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม
- โคลิฟอร์ม (Total coliforms) ไม่เกิน ๓๐ โคโลนีต่อกรัม
- ซัลโมเนลลา (*Salmonella* spp.) ไม่พบใน ๒๕ กรัม
- เอสเชอริเชีย โคลิ (*Escherichia coli*) ไม่พบใน ๒๕ กรัม
- ไม่พบสารพิษจากเชื้อจุลินทรีย์ที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ ดังมีแนว

ทางการพิจารณาตามเอกสารแนบท้าย ๒

การบรรจุและการเก็บรักษา : เก็บในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท

หมายเหตุ (๑) ข้อกำหนดคุณภาพหรือมาตรฐานสำหรับเชื้อจุลินทรีย์ที่ใช้ในการผลิตอาหารได้รับความเห็นชอบจากคณะอนุกรรมการเพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและวินิจฉัยในเชิงวิชาการเกี่ยวกับอาหาร เพื่อใช้เป็นมาตรฐานอ้างอิงตามข้อ ๔(๓) ของประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๒๘๑) พ.ศ. ๒๕๔๗ เรื่อง วัตถุเจือปนอาหารเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ในประกาศสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เรื่อง การกำหนดคุณภาพหรือมาตรฐานของวัตถุเจือปนอาหารชนิดเดียว

(๒) จุลินทรีย์ที่ใช้ในการผลิตอาหารต้องไม่เป็นจุลินทรีย์ดัดแปรพันธุกรรม เว้นแต่กรณีเป็นจุลินทรีย์ดัดแปรพันธุกรรมซึ่งได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาเป็นรายกรณี โดยผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าจะต้องส่งมอบรายงานผลการประเมินความปลอดภัยตามที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยเรื่อง อาหารที่ได้จากสิ่งมีชีวิตดัดแปรพันธุกรรม

เอกสารแนบท้าย ๑

บัญชีชนิดอาหารที่ใช้เชื้อจุลินทรีย์ในกระบวนการผลิตอาหาร

รายชื่อจุลินทรีย์	ชนิดอาหาร
เพนิซิลเลียม แคนดิดีม (<i>Penicillium candidum</i>)	ผลิตภัณฑ์ของนม
ไรโซปัส โอลิโกสปอรัส (<i>Rhizopus oligosporus</i>)	ถั่วเหลือง (เทมเป้)
ไรโซปัส ออไรซี (<i>Rhizopus oryzae</i>)	ถั่วเหลือง
ไรโซปัส สตอลิโนเฟอร์ (<i>Rhizopus stolonifer</i>)	ถั่วเหลือง
แล็กโทบาซิลลัส แอมิโลไลติกัส (<i>Lactobacillus amylolyticus</i>)	โคชนิตเปรี้ยว
แล็กโทบาซิลลัส แอมิโลวอรัส (<i>Lactobacillus amylovorus</i>)	โคชนิตเปรี้ยว
แล็กโทบาซิลลัส แอลิเมนทาเรียส (<i>Lactobacillus alimentarius</i>)	เนื้อสัตว์ และปลา
แล็กโทบาซิลลัส บุชเนอไร (<i>Lactobacillus buchneri</i>)	ไวน์ และโคชนิตเปรี้ยว
แล็กโทบาซิลลัส คอร์นิฟอร์มิส (<i>Lactobacillus coryniformis</i>)	ผลิตภัณฑ์ของนม
แล็กโทบาซิลลัส เคอร์เวตัส (<i>Lactobacillus curvatus</i>)	เนื้อสัตว์
แล็กโทบาซิลลัส ฟาร์ซิมินิส (<i>Lactobacillus farciminis</i>)	ถั่วเหลือง และปลา
แล็กโทบาซิลลัส เฟอร์เมนตัม (<i>Lactobacillus fermentum</i>)	โคชนิตเปรี้ยว
แล็กโทบาซิลลัส เฮลวีทีกัส (<i>Lactobacillus helveticus</i>)	ผลิตภัณฑ์ของนม และผัก
แล็กโทบาซิลลัส ฮิลการ์ดิโอ (<i>Lactobacillus hilgardii</i>)	ไวน์
แล็กโทบาซิลลัส เคเฟอราโนเฟเซียนส์ (<i>Lactobacillus kefiranofaciens</i>)	ผลิตภัณฑ์ของนม
แล็กโทบาซิลลัส มิวโคซี (<i>Lactobacillus mucosae</i>)	โคชนิตเปรี้ยว
แล็กโทบาซิลลัส แพนิส (<i>Lactobacillus panis</i>)	โคชนิตเปรี้ยว
แล็กโทบาซิลลัส คอลลินอยดีส (<i>Lactobacillus collinoides</i>)	ผลไม้
แล็กโทบาซิลลัส พาราแพลนทารัม (<i>Lactobacillus paraplantarum</i>)	ผลิตภัณฑ์ของนม และผัก
แล็กโทบาซิลลัส เพนโทซัส (<i>Lactobacillus pentosus</i>)	ผลิตภัณฑ์ของนม ผลไม้ และไวน์
แล็กโทบาซิลลัส แพลนทารัม (<i>Lactobacillus plantarum</i>)	ผลิตภัณฑ์ของนม เนื้อสัตว์ และผัก
แล็กโทบาซิลลัส พอนติส (<i>Lactobacillus pontis</i>)	โคชนิตเปรี้ยว
แล็กโทบาซิลลัส ซาคีไอ (<i>Lactobacillus sakei</i>)	เนื้อสัตว์
แล็กโทบาซิลลัส แซนแฟรนซิสเซนซิส (<i>Lactobacillus sanfranciscensis</i>)	โคชนิตเปรี้ยว
แล็กโทบาซิลลัส เฮเทอโรฮิโอชี (<i>Lactobacillus heterohiochi</i>)	โคชนิตเปรี้ยว
แล็กโทบาซิลลัส เคเฟอร์กรานัม (<i>Lactobacillus kefirgranum</i>)	ผลิตภัณฑ์ของนม
แล็กโทบาซิลลัส แซนแฟรนซิสโก (<i>Lactobacillus sanfrancisco</i>)	โคชนิตเปรี้ยว
แล็กโทบาซิลลัส ไชโลซัส (<i>Lactobacillus xylosus</i>)	ผลิตภัณฑ์ของนม
แล็กโทบาซิลลัส แอซีโทเทอรานส์ (<i>Lactobacillus acetotolerans</i>)	ผัก
แล็กโทบาซิลลัส แอซิดิฟารีนาอี (<i>Lactobacillus acidifarinae</i>)	โคชนิตเปรี้ยว
แล็กโทบาซิลลัส แอซิดิฟิสซิส (<i>Lactobacillus acidipiscis</i>)	ผลิตภัณฑ์ของนม และปลา
แล็กโทบาซิลลัส คาเคานัม (<i>Lactobacillus cacaonum</i>)	โกโก้
แล็กโทบาซิลลัส เดกซ์ทรีนิคัส (<i>Lactobacillus dextrinicus</i>)	เนื้อสัตว์

รายชื่อจุลินทรีย์	ชนิดอาหาร
แล็กโทบาซิลลัส ดีโอลิวอแรนส์ (<i>Lactobacillus diolivorans</i>)	ธัญชาติ
แล็กโทบาซิลลัส เฟบิเฟอร์เมนแทนส์ (<i>Lactobacillus fabifermentans</i>)	โกโก้
แล็กโทบาซิลลัส ฟรุคทีวอแรนส์ (<i>Lactobacillus fructivorans</i>)	เครื่องดื่ม
แล็กโทบาซิลลัส กานเนนซิส (<i>Lactobacillus ghanensis</i>)	โกโก้
แล็กโทบาซิลลัส แฮมเมซีไอ (<i>Lactobacillus hammesii</i>)	โดชนิดเปรี้ยว
แล็กโทบาซิลลัส ฮาร์บีเนนซิส (<i>Lactobacillus harbinensis</i>)	ผัก
แล็กโทบาซิลลัส โฮโมฮิโอชียไอ (<i>Lactobacillus homohiochii</i>)	เครื่องดื่ม และโดชนิดเปรี้ยว
แล็กโทบาซิลลัส คิมชียไอ (<i>Lactobacillus kimchii</i>)	ผัก
แล็กโทบาซิลลัส คิโซเนนซิส (<i>Lactobacillus kisonensis</i>)	ผัก
แล็กโทบาซิลลัส มาไล (<i>Lactobacillus mali</i>)	ผลไม้
แล็กโทบาซิลลัส แมนนิโฮทิวอแรนส์ (<i>Lactobacillus manihotivorans</i>)	โดชนิดเปรี้ยว
แล็กโทบาซิลลัส มินเดนซิส (<i>Lactobacillus mindensis</i>)	โดชนิดเปรี้ยว
แล็กโทบาซิลลัส นาเจลิไอ (<i>Lactobacillus nagelii</i>)	โกโก้
แล็กโทบาซิลลัส นามูเรนซิส (<i>Lactobacillus namurensis</i>)	โดชนิดเปรี้ยว
แล็กโทบาซิลลัส นานแทนซิส (<i>Lactobacillus nantensis</i>)	โดชนิดเปรี้ยว
แล็กโทบาซิลลัส โนเดนซิส (<i>Lactobacillus nodensis</i>)	ผลิตภัณฑ์ของนม
แล็กโทบาซิลลัส อีไน (<i>Lactobacillus oeni</i>)	ไวน์
แล็กโทบาซิลลัส โอทาคิเอนซิส (<i>Lactobacillus otakiensis</i>)	ผัก
แล็กโทบาซิลลัส พาราเบรวิส (<i>Lactobacillus parabrevis</i>)	ผลิตภัณฑ์ของนม และผัก
แล็กโทบาซิลลัส พาราบูชเนอไร (<i>Lactobacillus parabuchneri</i>)	โดชนิดเปรี้ยว
แล็กโทบาซิลลัส พาราเคเฟอไร (<i>Lactobacillus parakefiri</i>)	ผลิตภัณฑ์ของนม
แล็กโทบาซิลลัส เพอโรเลนส์ (<i>Lactobacillus perolens</i>)	ผลิตภัณฑ์ของนม และผัก
แล็กโทบาซิลลัส โปบูซิฮียไอ (<i>Lactobacillus pobuzihii</i>)	ผัก
แล็กโทบาซิลลัส ราไพ (<i>Lactobacillus rapi</i>)	ผัก
แล็กโทบาซิลลัส ซะสึเมนซิส (<i>Lactobacillus satsumensis</i>)	ผัก
แล็กโทบาซิลลัส ซีคาลิฟิลัส (<i>Lactobacillus secaliphilus</i>)	โดชนิดเปรี้ยว
แล็กโทบาซิลลัส เซ็นมะอะชิซุกีไอ (<i>Lactobacillus senmaizukei</i>)	ผัก
แล็กโทบาซิลลัส ซิลิจินิส (<i>Lactobacillus siliginis</i>)	โดชนิดเปรี้ยว
แล็กโทบาซิลลัส ซิมิลิส (<i>Lactobacillus similis</i>)	ผัก
แล็กโทบาซิลลัส สปิเชอไร (<i>Lactobacillus spicheri</i>)	โดชนิดเปรี้ยว
แล็กโทบาซิลลัส ซังคียไอ (<i>Lactobacillus sunkii</i>)	ผัก
แล็กโทบาซิลลัส ทักเซไท (<i>Lactobacillus tucseti</i>)	ผลิตภัณฑ์ของนม และเนื้อสัตว์
แล็กโทบาซิลลัส แวกซิโนสเตอร์คัส (<i>Lactobacillus vaccinostercus</i>)	ผลไม้ ผัก และโกโก้
แล็กโทบาซิลลัส เวอร์สโมลเดนซิส (<i>Lactobacillus versmoldensis</i>)	เนื้อสัตว์
แล็กโทบาซิลลัส ยะมะนะชิเอนซิส (<i>Lactobacillus yamanashiensis</i>)	เครื่องดื่ม
ไบฟิโดแบคทีเรียม เทอร์โมฟิลัม (<i>Bifidobacterium thermophilum</i>)	ผลิตภัณฑ์ของนม

รายชื่อจุลินทรีย์	ชนิดอาหาร
โพรพิโอนิแบคทีเรียม พรอยเดนไรชีโอ (<i>Propionibacterium freudenreichii</i>)	ผลิตภัณฑ์ของนม
โพรพิโอนิแบคทีเรียม แอซิโดโพรพินิไซ (<i>Propionibacterium acidopropinici</i>)	เนื้อสัตว์
โพรพิโอนิแบคทีเรียม ทินีโอ (<i>Propionibacterium thoenii</i>)	ผลิตภัณฑ์ของนม
โพรพิโอนิแบคทีเรียม เจนเซนนิโอ (<i>Propionibacterium jensenii</i>)	ผลิตภัณฑ์ของนม
ลิวโคนอสต็อก ชิเทรียม (<i>Leuconostoc citreum</i>)	ผลิตภัณฑ์ของนม และปลา
ลิวโคนอสต็อก แล็กติส (<i>Leuconostoc lactis</i>)	ผลิตภัณฑ์ของนม
ลิวโคนอสต็อก มีเซนเทอรอยดีส (<i>Leuconostoc mesenteroides</i>)	ผลิตภัณฑ์ของนม
ลิวโคนอสต็อก ซูโดมีเซนเทอรอยดีส (<i>Leuconostoc pseudomesenteroides</i>)	ผลิตภัณฑ์ของนม
ลิวโคนอสต็อก คาร์โนซัม (<i>Leuconostoc carnosum</i>)	เนื้อสัตว์
ลิวโคนอสต็อก ฟอลแลกซ์ (<i>Leuconostoc fallax</i>)	ผัก
ลิวโคนอสต็อก ฮอลแซปเฟลิโอ (<i>Leuconostoc holzapfelii</i>)	กาแฟ
ลิวโคนอสต็อก อินฮี (<i>Leuconostoc inhae</i>)	ผัก
ลิวโคนอสต็อก คิมชีโอ (<i>Leuconostoc kimchii</i>)	ผัก
เพดิโอค็อกคัส แอซิดิแล็กทีไซ (<i>Pediococcus acidilactici</i>)	เนื้อสัตว์
เพดิโอค็อกคัส เดกซ์ทรีนิคัส (<i>Pediococcus dextrinicus</i>)	เนื้อสัตว์
เพดิโอค็อกคัส เพนโทซาเซียส (<i>Pediococcus pentosaceus</i>)	เนื้อสัตว์
แอซิโทแบคเตอร์ ซิลินัม (<i>Acetobacter xylinum</i>)	วุ้นเซลลูโลสจากน้ำมะพร้าว (NATA de coco)

หมายเหตุ อ้างอิงจาก Bulletin of the International Dairy Federation, No. 377/2002 และ No. 455/2012 และเงื่อนไขตามที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาเคยให้ความเห็นชอบไว้

เอกสารแนบท้าย ๒

แนวทางการพิจารณาการควบคุมกระบวนการผลิตและการตรวจวิเคราะห์ตามข้อกำหนด “ไม่พบสารพิษจากเชื้อจุลินทรีย์ที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ” ประกอบการขออนุญาตด้านอาหารตามข้อกำหนดคุณภาพหรือมาตรฐานสำหรับเชื้อจุลินทรีย์ที่ใช้ในการผลิตอาหาร

๑. การควบคุมกระบวนการผลิต

๑.๑ กรณีผลิตในประเทศ กระบวนการผลิตเชื้อบริสุทธิ์ต้องมีการควบคุมให้ผลิตภายใต้สภาวะปลอดเชื้อและป้องกันการปนเปื้อนจุลินทรีย์ชนิดอื่น โดยมีบุคคลากรที่ได้รับการรับรองจากกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ หรือมีใบอนุญาต สาขาการเพาะเลี้ยงจุลินทรีย์และการใช้จุลินทรีย์ที่ก่อให้เกิดโรคจากสาขาวิชาชีววิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

๑.๒ กรณีนำเข้าจากต่างประเทศ ต้องมีหนังสือรับรองกระบวนการผลิตเชื้อบริสุทธิ์ต้องมีการควบคุมให้ผลิตภายใต้สภาวะปลอดเชื้อและป้องกันการปนเปื้อนจุลินทรีย์ชนิดอื่น จากหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานที่เป็นที่ยอมรับ

๒ กรณีที่อาหารเลี้ยงเชื้อบริสุทธิ์มีการใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติเป็นส่วนประกอบ ต้องมีผลการตรวจสอบสารพิษจากเชื้อจุลินทรีย์ตามชนิดของวัตถุดิบและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ ดังนี้

	วัตถุดิบจากธรรมชาติที่ใช้ในอาหารเลี้ยงเชื้อบริสุทธิ์ ^๑	สารพิษจากเชื้อจุลินทรีย์ ^๑	เงื่อนไข
๑.	อัลมอนด์ (almonds)	อฟลาทอกซินทั้งหมด (Aflatoxin Total) ^๒	ไม่พบ
๒.	ถั่วบราซิล (brazil nuts)		
๓.	เฮเซลนัท (hazelnuts)		
๔.	ถั่วลิสง (peanuts)		
๕.	พิสตาชิโอ (pistachios)		
๖.	มะเดื่อแห้ง (dried figs)	อฟลาทอกซินทั้งหมด (Aflatoxin Total) ^๒	ไม่พบ
๗.	แป้ง, บด, เซโมลินา และเกล็ด ที่ได้จากข้าวสาลี ข้าวโพด หรือบาร์เลย์ (Flour, meal, semolina and flakes derived from wheat, maize or barley)	ดีออกซินิวาลีนอล (Deoxynivalenol)	ไม่พบ
		ฟูโมนิซิน (Fumonisin) ^๓	ไม่พบ
๘.	เมล็ดธัญชาติ ได้แก่ ข้าวสาลี ข้าวโพด และบาร์เลย์ (Cereal grains (wheat, maize and barley))	ดีออกซินิวาลีนอล (Deoxynivalenol)	ไม่พบ
		โอคราโทอกซิน เอ (Ochratoxin A)	ไม่พบ
		ฟูโมนิซิน (Fumonisin) ^๓	ไม่พบ
๙.	นม (milk)	อฟลาทอกซิน เอ็ม ๑ (Aflatoxin M1)	ไม่พบ
๑๐.	ข้าวไรน์ (rye)	โอคราโทอกซิน เอ (Ochratoxin A)	ไม่พบ
๑๑.	น้ำแอปเปิ้ล (apple juice)	พาทุลิน (Patulin)	ไม่พบ

หมายเหตุ ^๑ ข้อกำหนดตาม GENERAL STANDARD FOR CONTAMINANTS AND TOXINS IN FOOD AND FEED (CODEX STAN 193-1995)

^๒ อฟลาทอกซินทั้งหมด หมายถึง ผลรวมของอฟลาทอกซิน บี๑ บี๒ จี๑ และ จี๒

^๓ ฟูโมนิซิน หมายถึง ผลรวมของฟูโมนิซิน บี๑ และ บี๒